

EURÓPA TANÁCS

A Miniszteri Bizottság Rec. (2006)12. sz. ajánlása a tagállamoknak a gyermekek felelős részvételéről az információ és a kommunikáció modern világában

(Elfogadta a Miniszteri Bizottság 2006. szeptember 27-én, 974. nagykövetségi szintű ülésén)

A Miniszteri Bizottság az Európa Tanács Alapszabályának 15.b pontja alapján,

Megerősítve a tagállamok elkötelezettségét a szólás szabadságának, valamint az információk és vélemények szabad fogadásának és közlésének alapvető joga mellett, amelyet sem közhatalmak, sem a létező országhatárok nem korlátozhatnak, az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (Emberi Jogok Európai Egyezménye, ETS 5. sz.) 10. cikkében foglaltak alapján;

Kiemelve, hogy e téren az információs, illetve kommunikációs technológiák és szolgáltatások fejlődése az egyes személyek részére az Emberi Jogok Európai Egyezménye 10. cikkében biztosított jogok érvényesülését hivatott elősegíteni, minden egyén és valamennyi közösség demokratikus kultúrája érdekében;

Emlékeztetve a Miniszteri Bizottságnak az Interneten folytatott kommunikáció szabadságáról 2003-ban kiadott nyilatkozatára, amely hangsúlyozza, hogy ez a szabadság nem sértheti mások emberi méltóságát, alapvető jogait és szabadságát, különösen a gyermekeket nem;

Annak tudatában, hogy az új technológiák révén megvalósuló kommunikáció, valamint az új információs és kommunikációs szolgáltatások számára kötelező a magánélethez való jog és a levelezés titkosságának tiszteletben tartása, az Emberi Jogok Európai Egyezménye 8. cikkében foglaltak szerint, valamint az Internet-használat és a magánélet védelméről szóló Rec. (99)5. sz. ajánlásban tett kifejtés alapján;

Figyelemmel arra, hogy az információs és kommunikációs technológiák, illetve szolgáltatások pozitív vagy negatív hatással is lehetnek az alapvető jogok érvényesülésére az információs társadalomban, és hogy ezen jogok védelme a tagállamok részéről külön szerepvállalást és felelősséget követel meg;

Szem előtt tartva a törvényellenes tartalmú üzenetek és magatartási formák különböző típusait, amelyeket a számítógépes bűnözésről szóló egyezmény (ETS 185.), valamint az informatikai rendszeren keresztül elkövetett rasszista és idegengyűlölő cselekmények büntethetőségéről szóló kiegészítő jegyzőkönyv (ETS 189.) részletez;

Azon veszély ismeretében, hogy a modern információs és kommunikációs környezetben megjelenő anyagok tartalma, valamint a hozzájuk kapcsolódó magatartási formák sérelmet okozhatnak, és – esetenként a törvény megsértése nélkül – káros hatást gyakorolhatnak a gyermekek fizikai, érzelmi állapotára és közérzetére, mint például a hálózaton keresztül terjesztett pornográfia, a mások vagy saját magunk elleni erőszak

bemutatása és felmagasztalása, a megalázást, diszkriminációt vagy faji megkülönböztetést tartalmazó beszédmód, illetve ezeknek pozitív bemutatása, a kényszerítés (megalázó szolgáltatások), a megfélemlítés, az üldözés és a zaklatás egyéb formái;

Emlékeztetve az e témával foglalkozó Rec. (97)19. sz. ajánlásra, amely az elektronikus médiumokban megjelenő erőszakról szól, valamint a Rec. (2001)8. sz. ajánlásra a kibernetikai csatornán terjesztett anyagok tartalmának belső ellenőrzéséről;

Meggyőződve arról, hogy a terjesztett anyagok tartalmára és a velük kapcsolatos, jogsérelem veszélyét hordozó magatartási formákra adandó válasz lényeges elemét az informatika felfogásában és működési kompetenciájának fejlesztésében találhatjuk meg, – ami meghatározásunk szerint az informatikai eszközök elérésének ellenőrzését, a forgalmazott üzenetek tartalmának kritikai elemzését és annak fejlesztését, illetve szélesebb hatáskörök megteremtését jelenti, a kommunikációs eszközök kreatív és polgárbarát használata érdekében –, amint fontos szerep jut a gyermekek és az oktatók számára kidolgozott képzési programoknak is, amelyek révén az információs és kommunikációs technológiák, illetve szolgáltatások pozitív és felelős felhasználóivá válhatnak;

Kiemelve, hogy az információs és kommunikációs szolgáltatások, illetve technológiák használatához felelősségtudat és készség szükséges, amint ezt az új informatikai rendszerekkel kapcsolatos európai politikáról 1999-ben kiadott nyilatkozat is rögzíti, valamint hogy e téren fontos bizonyos készségek kifejlesztése az oktatás minden szintjén, iskolai vagy egyéb képzési formákban, illetve a felnőttoktatás keretében;

Bátorítva e téren az új szolgáltatások, illetve technikák aktív használatát, kritikus és kiszűrő szempontok figyelembe vételével, valamint az új információs technológiák jobb és szélesebb körű hasznosítását az iskolai oktatásban és a tanulás során, valamint hogy ezek az információs rendszerek hozzáférhetővé váljanak az oktatás területén;

Emlékeztetve arra, hogy a demokratikus állampolgári nevelés fontos részét képezi, hogy a gyermekek és nevelőik megszerezzék az életvitelhez, az aktív társadalmi részvételhez és felelős cselekvéshez, illetve mások jogainak tiszteletben tartásához szükséges képességeket (ismeretek, jártasságok, mások megértése, magatartás, emberi jogi értékek és viselkedési formák), a demokratikus állampolgári nevelésről szóló Rec. (2002)12. sz. ajánlás tartalma szerint;

Felidézve a tömegtájékoztatási politikáról 2005-ben Kijevben megtartott 7. Európai Miniszteri Konferencián elfogadott szövegeket, köztük a 3. sz. határozatot, valamint a Cselekvési tervet, amely szükségesnek tartja a média-oktatás fejlesztését célzó intézkedések támogatását, az oktatás, illetve a felnőttoktatás minden szintjén, ami a médiumok aktív és kritikus használatát is magában foglalja, valamint felhívja a tagállamokat, hogy a gyermekek részére biztosítsanak megfelelő szintű védelmet a káros hatások ellen;

Emlékeztetve továbbá arra a vállalásra, amelyet az Európa Tanács Varsóban, 2005-ben rendezett Harmadik Állam- és Kormányfői Csúcstalálkozóján elfogadott Cselekvési terve tartalmaz, amely szerint folytatni kell a gyermekeknek az informatika világában való

részvételének elősegítését, különös tekintettel média-kultúrájuk fejlesztésére és a káros hatások elleni védelmükre;

Figyelembe véve, hogy a privát szektor, illetve a civil társadalom képviselői fontos szerepet játszanak olyan alapvető jogok gyakorlásának előmozdításában, mint a szólás szabadsága, az emberi méltóság tisztelete az információs társadalomban, amit a Miniszteri Bizottságnak az emberi jogokról és az információs társadalom jogi normáiról 2005-ben kiadott nyilatkozata is hangsúlyoz;

Javasolja a tagállamoknak, hogy dolgozzanak ki átfogó stratégiát, ahol szükséges, az informatikai képességek kialakításáról, illetve az informatikai képzésről, hogy a gyermekek és oktatóik képessé váljanak az információs és kommunikációs szolgáltatások, illetve technológiák önálló és legmegfelelőbb kihasználására, nevezetesen, hogy:

- i. a tagállamok fordítsanak kellő figyelmet arra, hogy a gyermekek közelről megismerhessék az informatika és kommunikáció modern világát, jól tudják használni az eszközeit, és hogy – e célból – a számítógép ismerete, illetve a gyermekek informatikai képzése már a legfiatalabb kortól része legyen az iskolai oktatásnak;
- ii. a tagállamok fordítsanak kellő figyelmet arra, hogy a gyermekek megszerezzék a szükséges jártasságokat a számítógépes anyagok és üzenetek létrehozásához, és ezeket úgy tudják előállítani és terjeszteni az informatika és kommunikáció modern világában, hogy egyszerre legyenek képesek tiszteletben tartani mások személyes jogait, valamint használni és gyakorolni saját alapvető jogaikat, különös tekintettel a véleményszabadság és a tájékozódás jogára, amely szorosan összefügg a magánélethez való joggal;
- iii. a tagállamok fordítsanak kellő figyelmet arra, hogy ezek a képességek segítsék a gyermekeket abban, hogy jobban megértsék és kezelni tudják az Interneten megjelenő bizonyos tartalmakat (például a mások vagy saját magunk elleni erőszak, a pornográfia, a diszkrimináció és fajgyűlölet bemutatása), valamint az ilyen viselkedésmódokat (mint a kényszerítés, a megfélemlítés, személyek zaklatása és üldözése), amelyek a jogsértés veszélyét hordozzák magukban. Ezáltal erősíteni tudják a bizalom, a jó közérzet és mások tiszteletének légkörét az informatika és hírközlés modern világában;
- iv. e téren a tagállamok támogassák és tegyék lehetővé:
 - a pedagógiai anyagok, valamint az oktatók képzését szolgáló eszközök fejlesztését a célból, hogy képessé váljanak azonosítani a jogsérelem veszélyét hordozó internetes anyagokat és magatartási formákat, és ellenük felelősséggel fel tudjanak lépni;
 - olyan stratégiai megoldások kidolgozását, amelyek tudatosítják az oktatókban, tájékoztatást és képzést nyújtanak részükre, hogy a felügyeletükre bízott gyermekek tényleges felelősséggel és önálló módon tudják használni a rendszert, különösen, hogy képesek legyenek a gyermekek számára sérelmet okozó

internetes anyagok és magatartási formák veszélyének megelőzésére, illetve korlátozására;

- kutatási programok elindítását, amelyek a különböző fejlettségi szinten lévő gyermekek indítékait és magatartási formáit mérik fel, bevonva azokat az állami és magántársaságokat, amelyek az információs és kommunikációs szolgáltatások, illetve technológiák gyermekek által használt formáiról és tartalmáról tudnak felvilágosítást nyújtani.

A tagállamok tartsák szem előtt az érdekelt csoportok tevékenységének összehangolását, amely elengedhetetlen ahhoz, hogy a gyermekek felelős és önálló felhasználókká váljanak az informatika és a kommunikáció modern világában, a következők alapján:

- i. kívánatos, hogy a magánszektor, mint az informatikai társadalom egyik főszereplője és a kormányzati szervek partnere bátorítást kapjon ahhoz, hogy előmozdítsa és elérhetővé tegye a gyermekek számára a képességek megszerzését és a jó közérzetet, valamint támogassa a számítógép ismeretére, illetve a gyermekek informatikai képzésére irányuló kezdeményezéseket. E vonatkozásban az informatikai szakterület szereplői rendszeres időközönként készítsenek felmérést informatikai politikájukról és gyakorlatukról a gyermekek biztonsága és a felelős használati mód szempontjából is, tiszteletben tartva az alapjogokat, köztük a szólás szabadságának, valamint az információk és vélemények szabad fogadásának és közlésének jogát, amelyet sem hatósági beavatkozás, sem országhatár nem korlátozhat;
- ii. a kormányzati szervek és a magánszektor partnereiként a civil társadalom szereplői, akik fontos katalizátorként működnek az emberi jogoknak az informatika világában való érvényesítése terén, szintén kapjanak bátorítást, hogy feladatot vállaljanak az ellenőrzésben és felmérésben, illetve hogy tevékenyen közreműködjenek a gyermekek képességeinek és jó közérzetének kialakításában, valamint a számítógép ismeretére és a gyermekek informatikai képzésére irányuló kezdeményezésekben;
- iii. a médiumokat arra kell ösztönözni, hogy bátrabban vállalják a gyermekek és oktatóik számára alapvető információforrásként és hivatkozási alapként szolgáló szerepüket az informatika és a kommunikáció modern világában, kiemelten az emberi alapjogok terén.